

A. M. Ürsti (senior)

Hind 25 kop.

bd

2181

A. M. Üksti (senior)

Wälkuwad kiired.

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

486940

A. M. Üksik (autor)

Wälkused kirjeld.

486940

Sisekord:

	Lhk.
Wäkuwad kiired	5

Rutta kewade	9
Waikus	11
Läbi pilwe	12
Kui tore	13
Kewade lind	14
Kesk ööl	15
Oja saladused	16
Murdlained	17
Koidu eel	18
Sädeme sammud	19
Järel hüüd	20
Lauljanna	21
Abi paludes	22
Lendas	23
Ema rinnalt hauani	24
Kewade merel	25
Su luule	27
Pühade eel	28
Uut aastat	29
Pöörded elus	30
Pilwed ja pikne	31

	Lhk.
Ilus kewade	35
Saladus	36
Armastuse ohwer	37
Kadus	38
Wiimane täheke	39
Hommikul	40
Kas tead?	41
Soow	42
Mäe kaldal	43
Õnnetu unenägu	44
Hanguw rind	46
Peiu saatja	47
Linnuke	49
Süüta	50
Hämaruses peidetud	51
Wõõrsil	52
Jõeääres kaasikus	53
Kogu ilmas	54
▽ ▽ ▽	
Nalja terad	55
Segane hirm	56
Wallatu süda	56
Kõdinated wõõrsil	57
▽ ▽ ▽	
Wanakese jutul	58

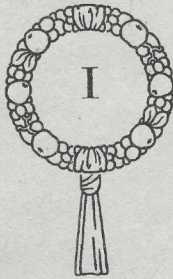
Wäkuwad kiired.

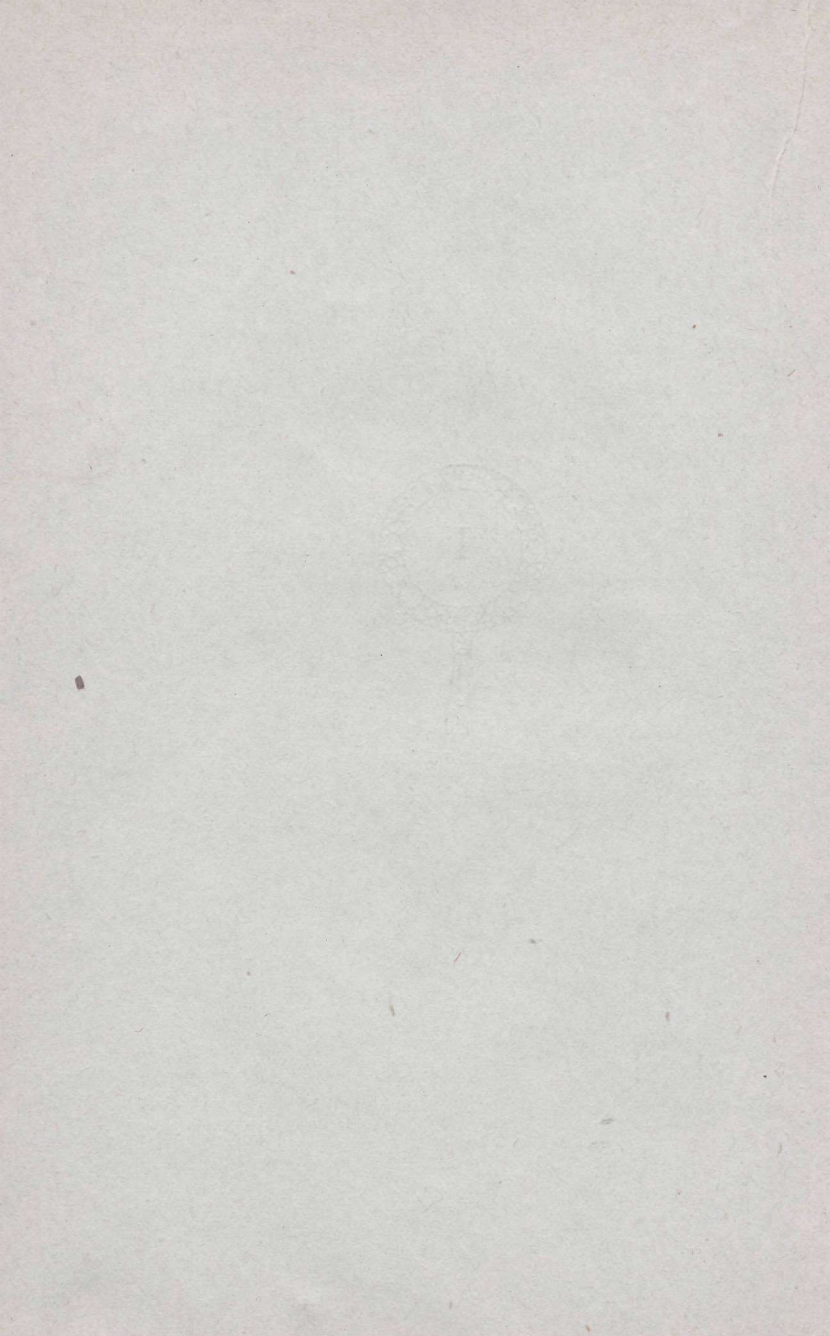
Wäkuwa kiirede läik
Paisub — ja õrnuse käik
Lehwib kui nooruse pärgade paik —
õnnelik, waik.

Wäkuwa kiirede lend
Sähwab ja ohwerdab end'
Mustade pilwede ees —
wõitluse sees.

Wirwendab pisar ja püüd,
Kisendab elu ja hüüd.
Tõusegu lootuse loit —,
püüded ja koit! —

Rutta, kewade.

Laulda Gaudeamus igitur wiisil.

Rutta, rutta, kewade,
Noor on elu — lühike —
Tõusku wägew kandle hääl
Kodu õues, kungla mäel . . .
Waiksel kajal,
Eha ajal
Kuuldub sala,
Heljuw kõla
Wirwendamas paisul õhu sees. —
Kostku laulud aasalt hõiskades! —

Haridus kord loitma lööb,
Hämaruse juured sööb,
Ehk küll päike suikudes
Wiibib, keerleb pilwe sees. —
Õitsew elu
Peidab walu,
Kuuldub sala
Laulu kõla
Wirwendamas paisul õhu sees. —
Kostku laulud aasalt hõiskades! —

Noorus tõstku püsti pead,
Paistku hariduse read!
Wõitlust kuulutab kõik ilm;
Lahti seisku osaw silm!
Koit ja eha
Tõstwad wiha;
Näitwad aimud,
Hiigla waimud
Wirwendamas paisul õhu sees. —
Kostku laulud aasalt hõiskades! —

Läbi pilwe.

Läbi pilwe ja uduse ilma
Ma ikka weel päikest ei silma.
Suur kõmin on kõrguse sees,
Mis muljuwaid muresid teab
Ja elu nii armetult neab,
Kus kerkib kultura, — ta ees.

Ei aasal wõi haljendust loota,
Kuiwi oksi on ülewalt oota,
Mis kõrgetel mändadel mädad.
Neid puistab mets armuta alla —
Siis rõõmusta, korja ja talla.
See rägastik rajab su hädad.

Kui kôue lôi koidu sees pragu
Ja pisuhänd põletas hagu,
Siis selgus kord sõgedus teel.
Nüüd uhkuse ôhin säääl hoos,
Kus kullid on kuusikus koos —
Must minewik müllamas weel.

Waikus.

Waikinud looduses kerkiwad mäed,
Seisawad pilwedes lõhkewad wäed.
Seisawad tähed ja seisabgi kuu,
Orud ja metsad on surunud suu.
Linnuke ainuke siristab weel,
Unele wajub ka wäsinud keel.

Kuule! Üks salalik kaebaja hää!;
Lapsuke põlwili haudade pääl;
Tõstab nii wäsinult silmi ja pead,
Kordab weel risti pääl kirjutud read. —
Isa ja ema, te mõlemad siin!
Tungidel tõuseb mul pisar ja piin . . .

Wanemaid peidad siin kodumaa muld,
Wäikese rinnal näed laawa ja tuld;
Sirutab palawalt pisuksed käed,
Wastust küll karedat looduses näed.
Huuled nii walusalt liiguwad weel,
Hääleke waikib — ta waikuse teel. —

Kui tore.

Kui tore on tormide hüüd,
Mis lõhub, kõik laastab ja neab.
Kas on see t'al wabadus püüd,
Kes seda nüüd õieti teab?

Ta puhub kõik maanteed meil tolmust
Ja uhub ka haisewad weed.
Ta selgitab rumala lollust
Ja näitabgi tarkadel teed.

Kui tore on tormide hüüd,
Mis piksega lahingut peab.
See kindlast kõik pilwede süüd . . .
Kes wähegi mõtleb ja teab.

Kui waikimas wihased woolud
Ja päästetakse päikese ust;
Kui paisuwad loodetud olud:
Siis aasal on elu ja lust!

Kewade lind.

Pea kustuma kipub mul luulelik waim:
Ihm wilu — ei aasalgi tärka weel taim;
Rind rõhutud, waludest wäsin'd mu meel,
Mis kandsin ma kaua sel tormisel teel.

Tuul hulus, ei warjand mind pilwede kaar,
Ja lõunas mu kodu — nii kaugel see saar,
Kust tõttsin ma teele; hing helidel kees
Mis kuuluta tahtsin ma kaunite ees.

Nüüd tunnen ma piinawalt põrutud end,
Sest pilwes weel rahe ja marude lend. —
Oh tõuse nüüd, päike, ja sojenda mind,
Ma olen ju wäikene kewade lind . . .

Kesk ööl.

Kesk ööl kord tõusis hele koit
Ja raudse kalju sülest loit;
Kui päike paisus wõimsalt ta
Ja laotas walgust üle maa.

Siis kostsid elus walu hood
Ja paistsid segaduse wood.
Ka jõgi üle parda löi,
Kui wihas, kõdund kallast sõi.

Suur torm käis läbi maast ja weest
Wiis hiigla laewal ankru eest;
Ta tüüri rauad murdsid just,
Kui wõitlus nõudis ägedust. . .

Ju ajaloos sind trööstis kuu,
Ka wale päikest nägid ju, —
Kus warjus elu, tung ja lend.
Mill süles murdub õde, wend.

Nüüd tõusku aated kõrgele,
Ka üle raudse wõrede.
Mäe rinnal õrnad õhu wääd,
Mäe rinnal kindlast seisma jääd.

Oja saladused.

Waatan halja metsa serwal,
Ojas ruttab wete wool.
Leinal suliseb mu kôrwal
Hüüe: jäädwalt terwist sul!

Kas ta küll ei oma kaldal
Lillekesi ôits'mas näe,
Siis, kui linnud laane ladwal
Loowad luule wôimsa wäe.

Kui wast kase kënnu warjul
Mäe serwal suigub ta,
Sääl siis tõukab kalju harjal
Torm ta alla hirmuga.

Kas kord tagasi ta pöörab
Alt, kus kole kuristik?
Millal jälle ringi keerab
Meil', kus ärkand ôilme riik?

Oh! ei iial . . . , sest ta tõttis
Ots'ma esiwanemid.
Kuulin lõhestawalt nuttis
Oma lahkund lapsuksid.

Murdlained.

Murdlained on tekkinud tormide hoos,
Murdlainetes pisarad hulkadel koos;

Murdlainid ju kallab
Torm walude eel,
Murdlaine sääł tallab,
Kus tõkked on teel.

Murdlained on keerlemas kaljude pääl,
Murdlainetes tormid ja õrnuse hääł.

Kui lained on merel,
Mis murrayad eel,
Siis laewad on järel
Sääł waiksemal weel.

Murdlaineid ei kohuta kôue, ei äik',
Murdlainetes sambad, kel julguse käik.

Murdlained nii walju
Wett wallile lööwad,
Sääł kôdunend kalju
Nad pesewad, sööwad.

Murdlaine kui tormi eel keerleb ja kaob
Ja pisaraid pilludes õilmele waob.

Siis tõusegu wägewad
Tammed ja mäed,
Ja paisugu pühamad
Õrnuse wäed!

Koidu eel.

Juba tõuseb koidu sära.
Ema õrnalt hälli ees,
Terwe õõ ta õits'wat wara
Kaitseb laulu loori sees.

Tasa teeb nüüd akna lahti:
Metsas ööpik heli loob;
Lootes, et kui saab ta mahti,
Need mu lapse rinnal toob.

Kase ladwalt kumab päike,
Metsa wahelt wirwendes.
Ärka nüüd, oh minu wäike!
Pajatab ta paludes. —

Sädeme sammud.

Üks säde maa sügawas süles
Kord tärkas, mis ammu ju põles.
Ta lootusid leidis; nüüd tõttab
Täis lõpmata kannatust sala
Alt ilmast kord tõusma, kus pala
Ta lootusid lämmasta wõtab.

Ta murrab maa rinnas kord kalju,
See ehmata ilma ehk walju,
Kui wäikene säde loob sõda.
Ta leekides taewani lennab,
Prii õhusse walgustgi kannab
Ning wõideldes lõpeb ta häda.

Kui hallik, ta kannab meil süles,
Alt ilmast kõik õigused üles . . .
Wee wulin nad sõnadeks köidab,
Mis kerkiwad selgemast rinnast. —
Ei määri end porisest pinnast,
Su lastel siis wabadus loidab. —

Sääl hoowab meil aasale elu
Täis õrnust, mis unustab walu —
Ja lillede paisuwas põues:
Kõik sädemed tärkawad tasa,
Õhk õrnem käib läbi su aasa
Ja hallik wett selgitab õues . . .

Järel hüüd.

Üle igawese elu,
Läbi kurbtuse walu,
Lendab mu palwete loor
hingest, mis noor.

Lõpmata tähtede sära
Udu sees peidetud ära.
Armsam mul hauale waob,
neil sülesse kaob.

Kiriku kellade hääl
Wirwendab mägede pääl,
Waikib weel oru ja kaasiku sees,
sõprade ees.

Wiimase löögi sees hüüd
Palwetaw — lepitus püüd —
Teis ilmas su tulekut helidel seab—
kõik lõppema peab.

Lauljanna.

Ta astub siin ehitud kõrguse pääl'
Ja lauludel paisub nüüd lapselik hääl;
Täis nõiduwat naeratust, meelitus hool
Ta juhhib kõik sõnad su südame pool.

Noor elu õnn sätendab armastust täis,
Mis sõnast ja silmadest selguma näiks;
Rind kerkib kui palawa leekide sees,
Hääl wirwendes lendab weel õnnede ees.

Üks sõna pool sala nüüd nutab ta suus,
Ta mõju teeb hirmu sul hinges ja luus,
Keel kurdab ja kaebab, rind kramplik ja waik,
Kui oleks ilm õnnetus — haudade paik —

Sääl tormina tõusis weel lapselik rind
Nii wägew, nii uhke ta helide hind.
Laul sõnad kui pärlid su hingesse laob,
Su põsel on pisarad — wahetekk waob.

Abi paludes.

Õhtul weel nii kaunis hilja
Õõtsub tasa hällike.
Piilub säält üks wäike wälja,
Ei ta suigu unele.

Noore armsa ema põsel
Leidis kuuma pisara,
Kuulis laused: Oh, kas õõsel,
Peaks ta nüüd weel tulema! —

Kala tooma mere pääle
Läks sul isa koidu eel!
Hämarikus kaebwa hääle
Kuulsin, maru algusel . . .

Akna pääl nüüd klopib, hüüab
Torm, kui abi paludes;
Kõik mis juhtund peita püüab
Wäikse õrna silma ees.

Lendas.

Lind lendas siin tasakest üles . .
Kõik loodus nii pehme ja waik.
Ta oli küll lillede süles,
Ei meeldind tal siiski see paik.

Ta tõuseb nii tasa, nii tasa;
Tiib liigub, hääl helisid seab —
Pead weikest weel liigutab kaasa,
Ta ilmasse lahkuma peab.

See lõpmata kõrguse sülest
Hääl lahkuja lause weel tõi;
Ta keerleb ja kaob — kui hale'st
Mu hinge sees wälku siis löi.

Oh tähed, mind wõtke nüüd ligi!
Ma otsiks kõik metsad ja mäed —
Ta põues mu tundmuse jõgi,
Kus peidus on walude wäed . . .

Ema rinnalt hauani.

Õrn lapsukene suigub ema rinnal,
Säält pisarad ja palwed leiab ta.
Sind kinkis saatus mulle walu hinnal
Just nüüd, kui isa langes ohwrina . . .

Ta astub hälli juurest wäikse sammu
Ja ema sõnu mõttes selgitab.
Nüüd juhtimas ta käiku noorus, rammu,
Ka haridusest kindla pildi saab.

Kõrw kuulatab; kõik ümbrus hüüded haled
Ja haualt pajatab weel isa suu:
„Sa põlga elus alatust ja walet,
Mis heitleb udu sees, kui paistab kuu.“

Noor waim kui walu sunnil ärkas üles,
Ta rajas sihid raudses rapikus,
Mis uhkustas kord musta aja süles,
Nüüd walgus, rinnal häbi — hääwitus.

Ka wäikse kodul walu hüüde kõrwal
On kalew jägand enda kuuma werd.
Ta tundmus laine hällitawal serwal
Näed waba lause lahedamat merd. —

Kui selgest tõuseb hommikune päike
Ja kodu kohad õrnalt õilmetes . . . ,
Siis haudas wanemate rinnal wäike
Saab aset endal rahu rõõmu sees.

Kewade merel.

Kewad' kutsub; laine lend
Purustamas kalju;
Meremehe rinnal end
Murrab lahing walju.

Kodu aasal heljuw hää
Noorus — paisu sunnil
Siis, kui laewa parda pääl
Näed kôik wôitlus tunnil.

Juba touseb ankur weest,
Plagu lehwib mastis.
Waates wahwat rooli meest,
Pisar silmad kastis.

Tôuswad purjud, pressib tuul,
Kôrwus wete wulin:
Kuuldub nii kui linnu suul
Kostaks kandle helin.

Langeb plagu, laewa rind
Murrab wahu walda.
Lendab kadund kodu pind —
Ruttab kauge kalda.

Mäe serwal murdwad puud,
Pilwes paisub äike;
Torm nüüd kisub laente suud,
Mässab suur kui wäike.

Näen kaks silma kalju pääl
Pisaral, ja walus.
Tõuseks plagu, paistaks säääl
— Järgest sala palus. . .

Su luule.

Sa seisad luule laenetes,
Küll weikse lapse hälli ees,
Küll heljud ôitswal lille raal,
Küll lendad kõrgel pilwe all.

Wast suigud sõbra südamel,
Wast müllad wete woogudel, —
Wast keerled ôitswas looduses
Ja heitled ôrna neuu ees.

Sääl paistab kodu org ja ôis
Seekôik su kuumal rinnal käis.
Sa oma südant luulega
Nii sagest jôuad arstida.

Kuid minu ôitsew ônn ja lust
On närtsind — palun pühadust.
Sa luule paelu hellaste
Nüüd seo mu haige südame.

Pühade eel.

Koidu ajal mere kaarel,
Üle wete woogude,
Pühadeks mu kodu saarel,
Laewakene ligine.

Uhked plagu kõrgel kannal
Lehwitades tuule ees.
Minu õnne soowid anna
Sinna sala sõnades . . .

Kauge eha kuldsel kajal
Elab põues peidet hääl.
Tulewiku tunde najal
Terwita nüüd jõulu säääl.

Wangistatud waimu elu,
Kodus kujuta ei wõi —
Aasta lõpu wiimast walu,
Püha waikus hinge lõi.

Uut aastat . . .

Uus aasta siis soowide ehtes,
Kui tundmusi ühendab rind,
Uus aasta säääl wõimsamas lehtes,
Kus pühendud päikese hind.

Nüüd koidu serw kumasid kannab,
Küll waatuse wärawa pääl,
Mil' hõiskawad helid ka annab —
Kord sinna, kus wäsinud hääl.

Õrn lootuse ilmatu meri
On põhjani pisaraid täis.
Kas unele hellitud weri
Nüüd seda ka märkama näis?

Oh tõuse kord aasta ja peida
Kõik murede pilwed ja wilu.
Su süle siis hellaste kõida
Se nooruses tärkanud ilu.

Pöörded elus.

Kus lendwad need nooruse tiiwad,
Kas õnne wõi õhtute pool?
Mu elu neil süles — nad wiiwad
Mind lõpmata kiiruse hool.

Kus kaugete kaljude taga
Need õnned siis peidetud kõik,
Mis otsib mu hingeke, waga ;
Ka noorust, — kel' jäädawam paik.

Ma edasi enam ei lähe,
Mis otsusta — otsustan nüüd.
Mind wanadus huwitab wähe —
Las' parandan nooruse süüd!

Ah, ei! ma wõitlen — suur kära
Mu kodu — ka wendade seas . . .
Siin peidab kultura end ära,
Sest narrid ka wõitlewas reas —

Sul kodumaa pühadus kallis,
Su weri ta kalju seest tõi —
Su pojäl ta anna, kes hällis,
Täis õrnust — tee tasane lai.

Pilwed ja pikne.

Pôhja all tõuseb must pilwede piir,
Õhus on lämmastik — sähwatab kiir.
Pikne on paisunud, kõmistab* kôu —
kuri on nõu.

Ülewal uitamas kullide koor,
Lapsuke, waata! sa õrnake — noor,
Küüsed neil arewil, kõigub ju kurk;
neelatud nurk . . .

Wõsastik wäriseb, tihe on tuul,
Karjub alt ilmast ka igawik' huul —
Raksatab kôue — pea wirwendab wälk,
häwitaw, jälk . . .

Siin on wõrsund noorus lilled
Õits'wad õnne aad,
Siin ka elu kurwad küljed,
Pais'wad pisarad.

Ei ma uhkel kirwel kanna
Taotud taimekest,
Waid siin õrna õilme anna
Waba wooludest . . .

Ilus kewade.

Kewade nüüd tõtnud
Õitswa iluga.
Lilled aset wõtnnd
Rohu nurmela.

Linnud rõõmu lugu
Laulwad puude pääl.
Aasal noorem sugu
Sammub käsi käel.

Rõõmu rinnal hüüab
Hella neiuke:
Mulle rikkust jägab
Kaunis kewade!

Tema ime luulel
Tundmus mere wool,
Tõus'wad laened kõrgel
Õits'wa armu hool.

Soowiks küll su pinnal
Waikselt suikuda ;
Laulul armsa rinnal,
Jäada magama.

Saladus.

Siin tundsin mu rinnale asus
Su silmist üks taewalik taim.
Nüüd tõusewad mured sääl lasus,
Sest kadumas lootus, mu aim.

Ei kõiki siin lauseteks muuda:
See kardetaw! walusam weel —
Ei südant ka sundida suuda,
Oh waiki! sul pisar ehk eel . . .

Su naeratus waikne ja ilus,
Nii pühast on peitus kõik nõud . . .
Ma hoian end pilwede wilus,
Siin warjab mind looduse jõud.

Armastuse ohwer.

(laulda rootsi wiisil)

Tungiw hūe une sees
Kuuldus, paisus lausetes:
Lenda Soomest luule wääl,
Lenda! palus pruudi hääl . . .

Sōuan wahwast laine wool,
Paat kui ruttaks kodu pool.
Kadus Soome kalju piir,
Hāmaruses päikse kiir.

Algab kole pime öö,
Lained loowad wahu wöö.
Pilwest noomib tormi hūüd,
Raksuwad mu aeru tüüd.

Juba tuiskab, meri keeb,
Maru müllab, sambaid teeb:
Nôrkewad mu raudsed käed,
Neelmas kuristiku wäed.

Armas ôis! ma suudleks sind,
Ainus pilk, siis maetaks mind;
Kuldse kihla sõrmuse
Annan näki neitsile.

Päikse kiir, oh tōuse! wii
Pisart, higi tilkasi
Näha kodu kaldale —
Kuumalt pruudi rinnale! —

Kadus.

Kewade kui ime õrnalt sa,
Nurmel naerates,
Wäikse lille sees,
Peidad sala sõnu hulgana.
Lume lille wõtsin põesa alt,
Sojendasin tasa
Pungast puhkend wõsa
Kadus . . . paistis sõbra rinna naalt.
Wapustatud hinges walu wäed,
Tõuswad tasakest
Waikind haudadest
Kewadel, kui õrna lille näed . . .

Wiimane täheke.

Sind armastasin noorus õits'wal sunnil,
Kuid sinu huultel lehwis tundmus põud,
Siin kaugel wõõrsil nüüd weel wiimsel tunnil,
Üht tähte saadan sull — pea lõpeb jõud.

Sind armastades wõitlus wäljal astsin,
Et leida rahu, ehk wast wõita sind;
Su eest nüüd sõjas rinda weres kastsin,
Ja närtsin, raugemisel seisab rind.

Kui sinna jõudes sull weel teada andis
See leheke, mu walust langemist;
Siis tea, et süda, kes sind armul kandis
On kaugel mullas — hauda ehib rist.

Homnikul.

Miks tõused oh päike nii sala,
Sa homnikul looduse süles.
Su kiirede nõiduslik pala,
Mind woodis ka äratas üles.

Nii kaunilt nüüd suikuwas silmas
Üks õieke õnnestas mind,
Kes kallim on tõesti mull ilmas,
Kel' järgeste tuksub mu rind.

Oh mulju säääl kaugel sa, päike,
Õrn musu ta põskede pääl,
Ja warja ta õilmete läike
Weel lootuse lillede wääl.

Kas tead?

Kas tead, kui kõnnsid kord rohumaa pääl,
Kui punusid pärga sa rikkamal käel,
Kuis huultel siis rõõmulik naeratus lehwis,
Õrn lapselik puna su põskesid ehtis?
Kas tead, kas tead, et õitswad säääl weel
Nüüd lilled, ja laulab ka lindude keel.

Kas tead, kus tärkas siis hiilgawam õis,
Ja wäärtus, mis sinult ta omanda wõis?
Kas tead, et kurtes nüüd waatawad silmad
Siin nurmel; sest tühjad ja leinawad ilmad.
Kas tead, kas tead, miks kurdab mu hüüd?
Nii kaua, nii noorelt — see kindlast su süüd.—

Miks tõuse ei taewas weel wirwendaw koit,
Ehk ehas küll kustunud lõkendaw loit; —
Miks wärises terwites hellalt su käsi,
Miks süda ei sinule tuksumast wäsi?
Oh kuuleks ma kordgi su wastuse häält
Kas orust, wõi kõrgete mägede päält.

Soow.

Mu lilleke, oh ôitse sa
Sääl oja kaldal iluga,
Kus saatus samla sülesse
Sind istutanud hellaste.

Oh wôiks küll ööpik eha eel
Sull laulda rôômu lugudel,
Et kauni une hõlmassa
Ta suigutaks sind magama.

Siis tasa tooks weel minu huul
Üht musu sinu roosa suul,
Ja palwes hüüaks armu rind:
Nüüd puhka, waimus walwan sind.

Mäe kaldal.

Ma kõnnin nüüd õhtul kui waikinud tuuled
Mäe kaldal, kus kõrwu käib lainete hää.
Üht nime mul tasakest kordawad huuled,
Mis tundmustes heljub nüüd kustmata wääl.

Oh pääsuke lenda sa pilwede kaarel,
Mu kallimat terwita kodumaa saarel;
Üht ôiekest hellalt tal rinnale kannal,
Ja mulle ka sala t'ast teatust siis annal.

Ei aimand sa õrnake mässawat ilma,
Mis hoowas mu rinnal, kui waatsin su silma;
S'ust lahkuma pidin, mis walu tõi mulle —
Ei awalda julgend ka sõnakest sulle.

Mu kõrwu kui kostaks su kõnede kaja,
Kui kohiseb merel see lainetaw pind.
Ehk silma wast paistab ka kodumaa raja,
Sell walusal waatel siis närtsib mu rind.

Õnnetu unenägu.

Uhke sirge mehe kuju
Sammus metsa murule.
Hinges ôôgaw walu môju
Tungis silma laugele.

Kodu jõudes otsis, waatis
Aasalt endist iludust;
Môttid minewikku saatis —
Istus, suikus wäsimumst.

Unes keegi hellal huulel
Surus talle palge pääl.
Metsa põhjas waiksel tuulel
Kajas kaunilt tuntud hääl.

Waimu silma ette toodi
Kadund ônned uueste . . .
Pruut tal uhke sule woodi
Ehtis enda sülesse.

Roosikest, mis truudus wandel,
Minewikus kinkis ta, —
Paistis hiilgwa pilgu kandel,
Õrna neiu rinnala.

Leegitsewat armu walda,
Awaldas see ingli hääl. —
Oma peigu õnne kalda
Kandis nüüd weel waimu wääl.

Walu! hirmus walu, hüüdis
Ta, kui ärkas une seest.
Kaunist kodu nähja püüdis —
Õrnem peitnud hauda eest!

Hanguw rind.

Kui ilus on see hiis:
Lind laulab; kaunis wiis
Toob kajad kaugusest,
Säält waikind wäljadest.

Ta halja oksa pääl,
Nii tasa, kiigub sääl
See wägew laulaja,
Kes wôib mind rôômusta.

Sest minu hinges jäed
On seismas hiigla mäed.
Nüüd tõi see weikene
Siin kuuma kewade.

Oh hõiska laulja keel!
Wast hangub rind mul weel —
Mu pône pesa tee,
Siis suigu unele.

Peiu saatja.

Täis walu ma waatan su silma nüüd weel,
Pea lendad sa laewaga tormisel teel.

Kas mõtled siis säääl,

Ka kordgi mu pääl?

Mui ankur ju tõuseb ja purjudes tuul,

Ma siia jäen.

Laew lõhub säääl lainid, mul õhkamas huul,

Kas sind weel näen?

Kui taewas on tõusenud tormide hüüd,

Ja lainetel wihasem wõitluse püüd,

Siis hüüab mu tundmuse aim:

Oh kaitse ta'd wägewam waim!

Täis rohelist wahtu wast sambad on säääl

Wee pinnal.

Nad keerlewad kaljule — ahastaw hääl

Mu rinnal.

See laine nii kole, kui ähwardaks mind,

Ta huuledel lause mis riisu wõib sind. —

Kui wahest ilm waikib ka säääl,

Mind trööstib siis linnukse hääl.

Kes teatab: sa kõnnid siin õhtute eel

Rind raugel.

Su kallim ju sagedast õitsewal teel,

Säääl kaugel . . .

Ma hūān, kui õilmil ka heljub kõik ilm,
Ja sojemal sõudel on salalik silm.

Kas wõid siis sa

Mind unusta?

Mu pisaraid põue sa peida siin nüüd,

Ma palu'!

Et unesgi kõrwu sul kostaks see hüüd —

Mu walu? —

Linnuke.

Ma olen wäike linnuke,
Kuid siiski rõõmus meel.
Mul põue põhjas kewade,
Mis awaldab ju keel.

Ma tihti metsas laanedes
Ju wiibin üksinda.
Kõik igawus säääl ümbruses
Mu waimust jagu'p saa.

Mu süda sulab lauludes,
Mu huuldelt heljub hääl,
Nii lendan loodus wõimu ees
Ma nurmelt nurme pääl.

Kus leian haiged südamed,
Kõik laulu looril kõidan;
Ja armastuse õieksed
Neil sala põue peidan.

Süüta.

Ma olen kilbi teind
Su wäikse pilgu eest,
Kuid sala tee sa leind
Mu raudsest südamest.

Kui waatis waiksel wool
Su silm mind salaja,
Siis hämaruse hool
Wist püüdsid naljata.

Oh küsiksid ka luba,
Mul naerata kas wôid;
Nüüd wangistusi juba
Mu süüta hinge tõid.

Hämaruses peidetud.

Waikne õhtu wöttis tasa
Kõrge pilwe, metsa, aasa,
Enda pehme kaenlasse
unele.

Paksu hämaruse wilus
Metsas keegi noor ja ilus
Neiuke, kuu walge ees —
palwetes . . .

Kõrge mätas katab kinni
Kurwa salaliku tunni;
Lille lehti kastawad
pisarad. —

Pilwe rüngas piilus tasa
Teadis algus — armu osa,
Kuis truu wanne õrnalt kordus —
murdus.

Wõõrsil.

Oh isamaa, ei muuda
Su pilt mu silma ees.
Ei unustada suuda
Sind oma waimu sees.

Sääl, kus mu isa, ema,
Mu truuid wennad, ôed.
Kes unusta wõib tema —
Sel südames on jäed.

Sa kaasik! sinu kohin
Mu kõrwus heljub weel.
Kuis kõndi jälle tohin
Su ôits'wa aasadel?

Ei laulda enam sulle
Nüüd suuda minu hääl,
Sest wõôras ikke mulle
Nii litsub rinde pääl.

Kuid jäädwal pilgul waatan
Su poole kodumaa,
Sul terwitusi saadan
Nüüd weikse kirjaga.

Jõeääres kaasikus.

Siin ootab kurwalt kewade,
Kui pruut, kel pärg on peas;
Ta waba peig ei kujune,
Ei sünni laste seas.

Nüüd tunda paisuw lille lehk
On nõmme nõlwades,
Ka orus ehil õilme õhk,
Kui neitsi pulma ees.

Kord awab ööpik — kuldne keel —
Kontsertlist kõrget ust,
Ja kaugelt kostwail helidel
Siis algab hiigla lust.

Sääl hüppab süda, paisub rind,
Jõeääres kaasikus,
Kui wõistlust hüüab laulu lind,
Kel kindel wabadus.

Kogu ilmas.

Kui palju loob pärgi maailmas
Õnn, armastus, austaw hüüd;
Ta wastu teeb pisaraid silmas
Rôôm, walu, ka kurbtus ja süüd.

Need pärjad wiiks pilweni mäge,
Ka tundmustest taewasgi keeks.
Kes kuuleks weel hõiskawat wäge
See wististe koledust teeks.

Ka pisar loob jõge, kes jõuab
Meil neelda kõik müürid ja mäed
Ta hääwitab, karjub ja nõuab:
Ilm kadugu — põrgu siis näed.

Weel hilja üks õieke loitis
See õitsewa miljoni seas,
Mind pärja ja pisaral toitis
Siin wõimsama woolude reas.

Sel sunnil ma kujutan ette,
Kui suur on kõik armastus riik.
Sa waata kord müllawa wette
Nii wägew ka pisara tiik.

Nalja terad.

- Neiu: „Miks pilweke päikese ligi
Toob rahe?
Miks süda, ehk otsas küll higi,
Sul jahe?“
- Peig ehmatades: „Oh hellake, mind sa ei usu,
Mis wead?
Nüüd kingin sul tõesti üks musu,
Kas tead . . . “

Segane hirm.

Jooksen hirmul, mis sääl õues
Müllab, müriseb? —

Leian äkist; see mu põues
Armukatel keeb. —

Kes on tal' siis nõnda ruttu

Hagu alla toon'd?

Kuulin neiu kesse juttu,

See wist süsa loon'd . . .

Wallatu süda.

Oma südant mina jätaks
Kaasiku küll kewadel,
Kui wast mõni tad ei wõtaks
Õngitseda eha eel. . .

Nüüd ma teda, kallis weli,
Taltsuta ei tohigi;
Õöpik hüüdis . . . oh et tali;
Jõuaks üks kord ometi!

Kõdinad wõõrsil.

Kodu kaasik, kosed, salad,
Kodu haljas heinamaa,
Wistist wabadust nüüd palud
Laulus mitte tülita.

Aga su pool hüüdwad huuled,
Alati sul hoowab rind;
Uinud, magad, härkad, kuuled,
Juba suu on kordand sind.

Sääl ju weel need wäiksed Ewad,
Minnid, Juulid ja ka muud;
Kõik need rahutuks mind teewad,
Aga wist! . . . nüüd pean ma suud.

Wanakese jutul.

Küünasnukil laua najal,
Istus waikselt wanamees;
Kurwastawa kaebe kajal,
Kostis hääl tal kõhides.
Môte weeres aja kalda
Läinud laane luhadest,
Pisarad t'al wete walda
Sõudsid sala südamest.

Siin mind hoidis ema süle
Armurinnal hälli sees,
Siin mul laia ilma üle
Isa kaua kõneles.
Siin mu hella õekene
Laulis, kaugelt kostis hääl,
Siin ta noppis noorukene
Õiekesi aasa pääl

Siin mind päike puhtal palgel
Koidu unelt äratas,
Kui weel olid elu algel
Sini silmad säramas;
Siin mu süda sala sunnil
Püha soowi pajatas
Õiekesel eha tunnil, —
Kose waikses kohinas.

Sôudis sônum käskiw kaja
Lennul üle Eestimaa,
Waenu wäljal wôitlust waja —
Mehed jooksid malewa.
Õeke mul surma särki
Säadis selga walu sees;
Isa hüüdis, andis märki
Täku turjal tormates.

Tolmu pilwed, hüüdwad kajad
Tôusid tormil taewani.
Waenu kirwed, were rajad
Näitsid ohwri osasi. —
Ahastawat häda kisa
Kôrw mul kuulata es wôi,
Lôwina kui wôitles isa . . .
Waenu kirwel ohwriks sai.

Ema, ôde mulla pinda
Surutud siin maarjamaas,
Palawikus tuks'wat rinda
Maeti kodu wärawas.
Elu ôhtu, oh kui kole
Tule wanker taewassa . . .
Jôudu mul ei enam ole —
Hädal hoigab isamaa.

486.940

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00078669 5